

De protestantse gemeente Nieuwland en haar gebouwen

HISTORISCH FOTOBOEK

De Dorpskerk en het kerkelijk centrum de Munnik te Westmaas

De Nieuwlandkerk te Klaaswaal

De pastorie te Westmaas

Verantwoording

Jaren geleden ontving ik van mevrouw G.M. Weijers-Kleinendorst dia's van de bouw van het verenigingsgebouw de Munnik en de restauratie van de hervormde kerk die destijds door haar man, Jan Weijers, gemaakt waren. Jan Weijers was de in 1987 overleden oud-president-kerkvoogd van de hervormde gemeente Westmaas. Hij heeft veel werk verzet bij de bouw van de Munnik (1963), de restauratie van de huidige Dorpskerk (1966-1967) en het nieuwe orgel (1971). De bedoeling was deze dia's te reproduceren en vervolgens te publiceren in een uitgave. Zover is het niet gekomen. Wel zijn er in 2000 verschillende van deze dia's gereproduceerd en opgenomen in het in dat jaar verschenen boekje "Van Dorpskerk tot Dorpskerk" dat ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van de toenmalige hervormde Dorpskerk van Westmaas werd uitgegeven.

Vervolgens zijn er na de fusie die leidde tot de vorming van de protestantse gemeente Nieuwland (2008), op het gebied van gebouwen diverse activiteiten geweest, namelijk de verbouwing van de Nieuwlandkerk te Klaaswaal (2009/2010), de verkoop van de Dijkkerk – de voormalige gereformeerde kerk van Westmaas (2010), de verkoop en de latere sloop van de hervormde pastorie aan de Munnikenweg te Westmaas (2011), de afbraak van de Dijkkerk (2012), de uitbreiding van de Munnik (2012) en tenslotte de renovatie van de voormalige gereformeerde pastorie aan de Smidsweg te Westmaas (2013).

Van al die activiteiten zijn foto's gemaakt en door de combinatie daarvan met de dia's van mevrouw Weijers is dit album tot stand gekomen. Het geeft een indruk van het vele werk dat in het verleden, maar ook zeer recent, 'pro Deo' door vrijwilligers voor hun kerkelijke gemeente is verricht.

Bij de totstandkoming van deze uitgave is gebruik gemaakt van de volgende publicaties en documentatie:

- Van Dorpskerk tot Dorpskerk (2000);
- 1911 – 2011 van gereformeerde kerk Klaaswaal tot protestantse gemeente Nieuwland (2011);
- Archief 1838 – 1998 van de gereformeerde kerk Westmaas-Mijnsheerenland;
- Westmaas 550 (1990).

Verantwoording foto's: Jan Weijers (1987 †), Henk van der Burg, Elly Harleman, Henry den Hartigh, Dick de Kievit, Jani Nugteren, Johan de Rooij, Gert Seldenthuis, Jantine Zilver schoon en Rook Belder.

Deze uitgave is gedrukt door Koninklijke Van der Most B.V., Europaweg 7, postbus 6, 8180 AA Heerde.

De opbrengst van deze uitgave, verminderd met de productiekosten, komt ten goede aan de in augustus 2014 opgerichte Stichting Vrienden Dorpskerk Westmaas.

Rook Belder
Westmaas, november 2014

Druk: Koninklijke van der Most, Heerde

Westmaas (1963) vanaf de Munnikenweg gezien met de voormalige hervormde kerk, de huidige Dorpskerk. Links achter de bomen de woning waar nu de huisarts woont en daarnaast het huis van de familie Van der Wulp.

De consistoriekamer, die bij de restauratie (1967/1968) is afgebroken, was toen aan de kerk gebouwd. Voor de kerk en de consistoriekamer, grenzend aan de Breestraat, stonden destijds het Gebouw van Volksbelangen (waarvoor Concordia in de plaats is gekomen), de gemeentesecretarie van Westmaas en de openbare lagere school. Deze gebouwen zijn aan het eind van de jaren vijftig van de vorige eeuw afgebroken.

De Dorpskerk (1650) vóór de restauratie (1967-1968). Links de aan de kerk aangebouwde consistoriekamer die tijdens de restauratie is afgebroken. Voordat dit gebeurde moest de Munnik echter gereed zijn. Links stond achter de telefoonpaal een gebouw dat eind van de jaren vijftig van de vorige eeuw is afgebroken. Daarin waren gevestigd de gemeentesecretarie van Westmaas en de Openbare Lagere School (deze stonden tegenover de kerk en de consistorie), terwijl aan de zijde van de Breestraat de ingang van het Gebouw Volksbelangen was.

Tussen dit afgebroken gebouw en de zuidzijde van de kerk en de consistoriekamer, was het schoolplein. Op dit plein werden op 7 augustus 1941 alle mannelijke inwoners van Greup en Westmaas tussen 18 en 40 jaar door de Duitse bezetter opgeroepen zich te melden. Dat hield verband met de hulp die enkele inwoners geboden hadden aan de Engelse bemanning van een in Greup door de Duitsers neergeschoten Engels vliegtuig. Dat gebeurde van 17.30 uur tot 's nachts 02.00 uur. Ondertussen doorzochten de Duitse militairen elke woning. Dat leidde er tenslotte toe dat "de Vijf van Greup" (Arie van der Stel, Joris de Heus, Pieter Kruijthoff, Bastiaan Barendregt en Arie van Steensel) gevangen werden genomen. Vandaar ook dat op deze plaats binnenkort een beschrijving voor een aan de kerktoeren te bevestigen gedenkteken wordt geplaatst ter herinnering aan al die inwoners van Westmaas die als gevolg van oorlogshandelingen (10 mei 1940 – 5 mei 1945) zijn omgekomen.

Gezicht vanaf de kerktoren met uitzicht op het westen (1964). Op de achtergrond de boerderij van Henk de Koning, de huidige Koningshoeve met restaurant en landwinkel. Er was toen nog maar weinig nieuwbouw in Westmaas. Met de bouw van de twee onder één kap woningen aan de Beatrixlaan werd eerst in 1972 begonnen.

Gezicht vanaf de kerktoren op de westkant van Westmaas.

Gezicht op de Binnenmaas met rechts de boerderij van Leen en Jany de Jongh. Op de achtergrond is de Barendrechtse brug zichtbaar die, als gevolg van de ingebruikname in 1969 van de Heinenoordtunnel, in 1970 werd afgebroken.

Rechts op de achtergrond het dorp Mijnsheerenland, terwijl links het onbebouwde voornamelijk akkerland zichtbaar is. Vanaf 1970 tot begin 1980 is Mijnsheerenland in een snel tempo zodanig uitgebreid, dat de dorpen Westmaas en Mijnsheerenland aan elkaar gebouwd zijn.

Vanaf de kerktoren de noordzijde van Westmaas bekeken met links o.m. de toenmalige gereformeerde kerk die in 1925 is gebouwd.